

Konferencia o občianskej spoločnosti
v Trnavskom kraji

SPOLU TVORÍME KRAJ

23. 10. 2023 / ELEKTRÁRŇA PIEŠŤANY

Pred šiestimi rokmi sme sa rozhodli pre uplatňovanie nového prístupu v rozvoji kraja, ktorý stavia na princípoch otvoreného vládnutia. Jadrom tohto prístupu je dôvera v potenciál slobodnej iniciatívy obyvateľov kraja a občianskej spoločnosti. Do kraja vpúšťame nový vietor a dokorán otvárame dvere župného úradu obyvateľom a verejnej kontrole. Podpora rozvoja kraja a komunitného života aj prostredníctvom systému grantov a dotácií u nás v plnom prúde funguje už niekoľko rokov. Aktívnym ľuďom a organizáciám takto vytvárame podmienky a umožňujeme pretvárať ich bezprostredné okolie. Medzi množstvom príkladov dobrej praxe takejto verejnoprospešnej činnosti by som rád vyzdvihol aj participatívny rozpočet, ktorý sme zaviedli, a prostredníctvom ktorého autenticky naplňame participatívne poslanstvo nášho župného motta - Spolu tvoríme kraj.

Účastníkom dnešnej konferencie želám veľa podnetných diskusií, výmenu skúseností, informácií aj vzájomných kontaktov.

Teším sa na nové zaujímavé projekty a budúcu spoluprácu.

Jozef Viskupič,
trnavský župan

Konferencia o občianskej spoločnosti
v Trnavskom kraji

SPOLU TVORÍME KRAJ

Pondelok, 23. október 2023, 9.00 h – 16.00 h

Elektrárňa Piešťany

Staničná 2334/51, 921 01 Piešťany

Línia konferencie: Občianska spoločnosť, tretí sektor, mimovládne organizácie a aktivisti sú pomenovania pre mimoriadne rozsiahle spektrum slobodných, nekomerčných a často dobrovoľníckych aktivít občanov. Či už ide o rozvoj špecifických záujmov občianskej organizácie, komunitných záujmov, poskytovanie verejnoprospešných služieb, ochranu životného prostredia, participáciu občianskej verejnosti na rozhodovaní zastupiteľských orgánov, alebo o obhajobu demokratických hodnôt spoločnosti vo verejnom priestore. Fungujúca občianska spoločnosť je napokon aj jedným z dôležitých pilierov a zároveň lakmusovým papierom liberálnej demokracie.

Cieľom konferencie je diskusia o podmienkach pôsobenia, úspechoch, príkladoch dobrej praxe či výzvach, s ktorými sa zástupcovia občianskej spoločnosti a predstavitelia regionálnej samosprávy stretávajú na území Trnavského kraja.

Konferencia je ďalším z príspevkov Trnavskej župy ku vzájomnej informovanosti a naplneniu spoločného záujmu zainteresovaných aktérov na spolupráci pri riešení spoločenských výziev a tvorby verejných politík s ohľadom na ich regionálny a miestny kontext či komunitný rozvoj.

Moderátor: Peter Kovačik

Organizátor:

**TT
SK** TRNAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Spoluorganizátori:

**KI
RA** KRAJSKÁ
INOVAČNÁ
ROZVOJOVÁ
AGENTÚRA

ÜCM
UNIVERZITA SV. CYRILA A METODĽA V TRNAVE

Elektrárňa Piešťany.

PROGRAM

8:30 – 9:00 **REGISTRÁCIA A COFFEE BREAK**

9:00 – 9:30 **OTVORENIE KONFERENCIE**

*(PRÍHOVOR PREDSEDU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO
KRAJA JOZEFA VISKUPIČA)*

9:30 – 11:00 **ÚLOHA OBČIANSKEHO SEKTORA NA SLOVENSKU**

(DISKUSIA)

- MGR. JOZEF VISKUPIČ / PREDSEDA TTSK
- DOC. PHDR. ANDREA ČAJKOVÁ, PHD. / DOCENTKA VEREJNEJ POLITIKY A VEREJNEJ SPRÁVY, FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED UCM V TRNAVE
- MGR. FILIP VAGAČ / SPLNOMOCNENEC VLÁDY PRE OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ

11:00 – 11:45 **DOBROVOĽNÍCKE CENTRUM TRNAVSKÉHO KRAJA**

(PREZENTÁCIA)

MGR. ZUZANA ŠUJAN

12:00 – 13:00 **OBED**

13:00 – 13:45 **AKO NA DOTÁCIE TRNAVSKÉJ ŽUPY**

(PREZENTÁCIA)

MGR. JÁN RACLAVSKÝ / TRNAVSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

13:45 – 14:30 **PARTI/Y NA STREDNÝCH**

- PARTICIPÁCIA NA ŽUPNÝCH ŠKOLÁCH V PRAXI

(PREZENTÁCIA)

MGR. LUCIA VADOVIČOVÁ / KRAJSKÁ INOVAČNÁ A ROZVOJOVÁ AGENTÚRA

14:30 – 16:00 **OČAMI OBČIANSKEHO SEKTORA.**

VÝZNAM A ÚLOHY PRE OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ

(DISKUSIA)

- KATARÍNA HALLOVÁ, MBA. / RIADITELKA, ELEKTRÁRŇNA PIEŠŤANY
- DOC. LÁSZLÓ ÖLLÖS, PHD. / PREZIDENT, FÓRUM INŠTITÚT
- ING. MIROSLAV DZURECH / RIADITEĽ, TRNAVSKÁ ARCIDIÉCÉZNA CHARITA TRNAVA
- ING. MILAN IVANČÍK / FINANČNÝ RIADITEĽ, YOURLOX

STÁNKY: INFOBODKY

**SPOLU
TVORÍME
KRAJ**

konferencia
občianskej

K
RAJ

TT TRNAVSKÝ
SK SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Slávnostné odovzdávanie ocenenia v roku 2022

Cena slobody **ANTONA SRHOLCA**

Divadlo Jána Palárika v Trnave
1. december 2022

Odovzdávanie Ceny slobody
Antóna Srholca v roku 2022.

PODPORA OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

Trnavský samosprávny kraj od roku 2017 spolupracoval pri napínaní konceptu otvorenej samosprávy s mimovládnyimi organizáciami **Utópia, Cvernovka, Wellgiving, Zastavme korupciu, Living Memory, Konrad-Adenauer-Stiftung, Nadácia Milana Šimečku** a ďalšími:

- >> **s Nadáciou Cvernovka** na konverzii neefektívne využívaných budov na nové verejné funkcie,
- >> **s Nadáciou Zastavme korupciu** na vylepšení systému nahlasovania korupcie,
- >> **s Utópiou a Wellgiving-om** pri realizácii Participatívneho rozpočtu TTSK,
- >> **s Living Memory** a ďalšími mimovládnyimi organizáciami v oblasti rozvoja demokracie, podpory občianskeho aktivizmu a prevencie extrémizmu a to formou podpory vzdelávacích aktivít realizovaných na stredných školách.

TTSK zaviedol **Cenu slobody Antona Srhoľca**, ktorá je odkazom na život a dielo A. Srhoľca a udeľuje sa za mimoriadny prínos k ochrane ľudských práv, k upevneniu demokracie a právneho štátu, alebo za prejav mimoriadnej občianskej statočnosti. Je to najvýznamnejšie ocenenie Trnavského kraja.

GRANTY

TTSK podporuje rozvoj regiónu aj prostredníctvom viacerých **grantových schém**. Objem finančných prostriedkov bol z úrovne 500-tisíc eur v roku 2017 postupne zvyšovaný až na **viac ako 3 milióny eur v roku 2022**, čo spolu za celé obdobie 2018 – 2022 činí viac ako 9,86 milióna eur. Aktívnym ľuďom, organizáciám občianskej spoločnosti, úkromného sektora či obciam a mestám boli takto zo strany TTSK vytvorené podmienky na pretváranie ich bezprostredné okolie.

V rámci **dotácií** schvaľovaných zastupiteľstvom TTSK bolo pre občianske združenia vyčlenených až 450 000 eur rozdelených do nasledovných oblastí šport, kultúra, sociálne veci a zdravotníctvo.

TTSK vytvoril v septembri 2019 **Fond na rozvoj Trnavského kraja** - nástroj na podporu aktivít, akcií a práce organizácií, ktoré výrazne prispievajú k propagácii kraja, naplňajú jeho rozvojový potenciál a súčasne majú nadregionálny, celoslovenský, cezhraničný alebo európsky význam. V roku 2021 bolo z fondu podporených celkovo 22 projektov žiadateľov v sume 500 000 eur, a v roku 2022 až 72 projektov v sume 1 100 000 eur.

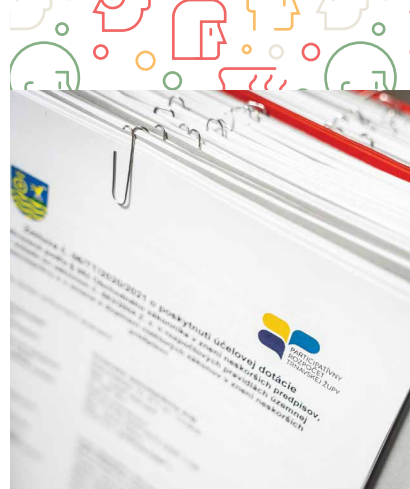
Prvé verejné informačné stretnutie a zber nápadov.

Participatívny rozpočet TTSK je zameraný na podporu občianskeho aktivizmu obyvateľov kraja a realizáciu autentických občianskych a komunitných projektov. V rámci vízie budovania trvale udržateľnej spoločnosti je cieľom participatívneho rozpočtu podporiť budovanie krajskej identity a podporiť vytváranie komunit smerujúcich k verejnému prospechu. Participatívny rozpočet je proces, na základe ktorého môžu obyvatelia miest a obcí rozhodnúť o využití časti finančných prostriedkov z rozpočtu TTSK. Zapájanie a aktívne rozhodovanie obyvateľov prebieha od roku 2019, kedy bol prvýkrát spustený Participatívny rozpočet TTSK.

Participatívny rozpočet v číslach:

	2019	2020 -2021	2021 -2022 (covid)	2022 -2023	Spolu
Verejné stretnutia	19	24	22	28	93
Podané projekty	113	154	70	98	435
Úspešné projekty	56	57	54	53	220
Hlasujúci	17 463	20 630	11 254	21 771	71 118
Hlasy	55 379	69 959	35 734	70 762	231 934
Spolu prerozdelených €					1 mil. €

PARTICIPATÍVNY ROZPOČET TVORÍME KRAJ

ÚSPEŠNÉ PROJEKTY

KOŠE NA CIGARETOVÉ OHORKY - BALLOT BIN

Zámerom projektu bolo osadenie "hlasovacích" smetných košov na ohorky od cigariet. Týmto spôsobom sa zmenili behaviorálne návyky fajčiarov. Ohorky sa pri zbieraní odpadkov zbierajú najhoršie a takýto drobný odpad je environmentálnou a estetickou záťažou. Na niektorých miestach môže odpad z cigaretovej ohorky tvoriť až 80% znečistenia, ako napríklad na autobusových zastávkach. Skúsenosti s týmito schránkami aj z iných miest ukazujú, že takýto druh odpadu môže byť zredukovaný až o 74%.

Predkladateľ projektu: fyzická osoba

PUTOVNÝ ROZPRÁVKOVÝ DVOR

Cieľom projektu bolo vytvoriť zábavno-náučný program pre rodiny s deťmi a pomocou ľudových rozprávok hravým spôsobom naučiť deti ľudovým obyčajom a ľudovým múdrosťami našich starých rodičov. Ľudové rozprávky odjakživa boli súčasťou každodenného života. Bohužiaľ, v dnešnej dobe naše deti už nemajú možnosť sa stretnúť s ľudovými rozprávkami. Obyčaje, ľudové tance a rozprávky sa v minulosti deti učili prirodzeným spôsobom od starších ľudí, počas spoločných udalostí a pod.

Predkladateľ projektu: Kultúrny spolok - KUTTYOMFITTY

NOČNÉ TVORY V HLOHOVCI

OZ Čas pre rodinu sa venuje osvete a podpore chránených živočíchov v mestskom prostredí. V rámci projektu predstavili zaujímavé nočné živočíchy, ktoré obývajú mesto. Usporiadali nočné pozorovanie hmyzu, pozorovanie kolónie netopierov a v spolupráci s múzeom a záchranou stanicou predstavili nočných dravcov. Osvetou upozornili na problém svetelného smogu a jeho negatívny vplyv. Pri realizácii projektu taktiež vytvorili niekoľko zimovísk pre ježkov.

Predkladateľ projektu: OZ Čas pre rodinu

LIEČIVÝ FČELÍ APIDOMČEK

Apidomček je stará forma liečenia, kde si v domčeku človek ľahne na včelie úle a bez toho, aby prišiel do priameho kontaktu so včelami, cíti a priamo dýcha úľový vzduch a nasáva energiu z viac ako 200 tisíc včielok naraz. Toto miesto pokoja a relaxu má liečivé účinky pre alergikov, srdciarov, astmatikov ale aj pri bolestiach kĺbov a chrbta, bronchitide, depresiách, chronických zápaloch. Apidomček je umiestnený v Botanickej záhrade v Trnave.

Predkladateľ projektu: OZ FČELA

ZÁHRADNÁ UČEBŇA SO SOLÁRNOU STRECHOU

Záhradná učebňa so solárnou strechou rozšírila priestor pre vzdelávacie, kultúrne a komunitné aktivity v Záhrade vedomostí, ktorá je súčasťou interaktívneho vzdelávacieho centra Elektrárňa Piešťany. Učebňa slúži aj ako exteriérový priestor pre kultúrne a komunitné podujatia pre širokú verejnosť. Strecha bola osadená solárnymi panelmi, vďaka ktorým je záhradná učebňa energeticky sebestačná. Solárne panely a ich fungovanie sa stalo súčasťou školských vzdelávacích programov.

Predkladateľ projektu: Priatelia Elektrárne Piešťany

STODOLA 1820 - 2020 - KOMUNITNÉ CENTRUM V KÚTOCH

Drevenú stodolu z roku 1820 sa podarilo zachrániť v roku 2016 rozložením a konzerváciou. Pri príležitosti 200. výročia postavenia tento pôvodný historický objekt presťahovali do komunitnej záhrady Múzea Kúty, čím zachovali kus našej histórie, vrátili život na toto výnimočné miesto, z ktorého je cítiť úcta k minulosti. Stodola je súčasťou Múzea ľudového bývania (dom z roku 1887), ktoré otvorili v roku 2019. V súčasnosti v stodole prebiehajú rôzne kultúrne a spoločenské udalosti.

Predkladateľ projektu: Pjekné Mjestečko, o.z.

HUCULSKÝ DEŇ KRÁĽOVskej LÚKY

Jedným z cieľov projektu bolo zvýšiť informovanosť verejnosti o huculskom koni, ako našej národnej prírodnej pamiatke, o tradíciách a kultúre s ním spájaných a zdôrazniť potrebu jeho ochrany ako málopočetného plemena. Zlepšili sa podmienky v jazdiarni a podarilo sa zlepšiť prístup hendikepovaným ľuďom, ktorí prichádzajú na animoterapiu. Zorganizovala sa taktiež náučná výstava, kde bol verejnosti priblížený huculský šport.

Predkladateľ projektu: OZ Hucule z Kráľovskej Lúky

ŠACH POD KORUNAMI STROMOV

Vytvoril sa priestor tematického outdoorového šachu pod korunami stromov na školskom dvore základnej školy, keďže šach zvyšuje celkovú inteligenciu detí, zdokonaľuje pozornosť, predstavivosť či predvídanie. Školáci, ktorí si lámu hlavu nad šachovnicou, sa hrou učia aj porovnávať možnosti a plánovať. Šachisti sa učia stanovovať si ciele a určovať konkrétne kroky na ich dosiahnutie. Hlavnou myšlienkou nebolo vychovať z detí vrcholového šachistu, ale využiť šach na zlepšenie výučby.

Predkladateľ projektu: OZ Zelený Meder

Drevená stodola.

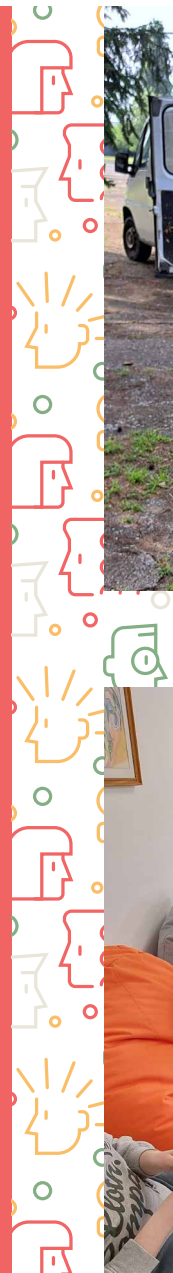
PARTICIPATÍVNY ROZPOČET NA STREDNÝCH ŠKOLÁCH

Trnavský samosprávny kraj v školskom roku 2022/2023 otvoril **druhý ročník Participatívneho rozpočtu na stredných školách**. Cieľom programu s názvom „Parti rozpočty na školách“ bolo zapojiť mladých ľudí do rozhodovania o diani vo svojom okolí. Trnavská župa poskytla na realizáciu víťazných nápadov každej zo zapojených škôl 1.000 eur. Školský participatívny rozpočet sme pritom v tomto roku rozšírili o dobrovoľnícky rozmer v cieľom podporiť rozvoj dobrovoľníctva v našom regióne.

Vďaka spolupráci Krajskej inovačnej rozvojovej agentúry s Platformou dobrovoľníckych centier a organizácií absolvovali pedagógovia zo 6 stredných škôl zo zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja v decembri 2022 vzdelávací program Service learning vo výchove a vzdelávaní detí a mládeže k dobrovoľníctvu a následne využili získané poznatky v rámci svojich projektov.

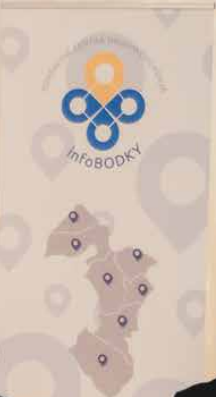
Inovatívna vyučovacia a učebná stratégia Service Learning bola uplatnená napríklad na Strednej odbornej škole zdravotníckej v Skalici v rámci projektu Športom ku zdraviu. Vďaka realizácii projektu Športom ku zdraviu boli do telocvične školy zadovážené športové a rehabilitačné pomôcky a posilňovacie prístroje, ktoré budú môcť využívať nielen študenti školy, ale aj súčasní a bývalí zamestnanci či deti a seniori z partnerských organizácií. Niektoré prenosné pomôcky zároveň budú slúžiť na spestrenie animačných programov pre klientov v domácich zariadeniach, ktoré sú pravidelne navštevované študentmi školy.

Príležitosť spolupodieľať sa na komunitnom živote, rozhodovať sa a prijímať zodpovednosť využili študenti z celkom 35 stredných škôl. Na Gymnáziu F. V. Sasinku v Skalici budú môcť žiaci využívať v školskom rádiu nové headsety a reportážne bezdrôtové mikrofóny, na Obchodnej akadémii vo Veľkom Mederi sa zrealizoval teambuildingový program Oddych a dobrodružstvo na Lélskom ostrove pre členov študentského parlamentu školy a na SOŠ obchodu a služieb v Galante žiaci zakúpením nového altánku, náradia a úpravou okolitých priestorov a montážou, ktorú realizujú spoločne žiaci a interní zamestnanci školy, vytvorili priestor na realizáciu učenia v exteriéri.

Z výzvy na Zlepšenie občianskej participácie na dani v regióne, ktorá bola súčasťou prvého krajského hackathonu - Kiratonu 2021, vzišiel od vážneho tímu (Po)Tvorkyne, okrem Iných podnetov aj projekt **infoBODKY**. InfoBODKY slúžia ako neformálne kontaktné miesta Trnavského kraja pre zlepšenie fungovania občianskej spoločnosti v jednotlivých okresoch. Prostredníctvom infoBODIEK sa iné občianske združenia či neziskové organizácie pôsobiace v neziskovom a komunitnom sektore môžu informovať o možnostiach založenia vlastnej organizácie, o tom, ako napísať projekt či ako požiadať o grant. Občianske združenia pôsobiace ako „poradne“, už pred vznikom projektu infoBODKY boli aktívnymi aktérmi v občianskej spoločnosti. Spoluprácu s KIRA spečatili na základe verejnej výzvy.

InfoBODKY pôsobia ako prvý kontakt občianskych združení a iných iniciatív v okrese s krajom. Kraj využíva ich už existujúce a fungujúce zázemie na zdieľanie informácií ohľadne občianskej spoločnosti, o príležitostiach a možnostiach podpory, grantoch a dotáciách. Ich úlohou je navzájom prepájať občianske združenia, vytvárať priestor pre komunikáciu a výmenu skúseností, či na ich prepájanie s verejným sektorom. Sú virtuálnym, ale aj fyzickým miestom, kde sa môžu občianske združenia stretávať a získavať nové informácie a kontakty. Mapujú situáciu v okrese a kraji a pomáhajú občianskym združeniam lepšie sa orientovať v príležitostiach ponúkaných krajom.

Nájdite si svoju infoBODKU vo svojom okrese. Viac informácií môžete nájsť na webovej stránke: www.infobodky.tvorimekraj.sk.

INFOBODKY

KIRATON

V októbri 2021 usporiadala organizácia KIRA v spolupráci s kreatívnym štúdiom Kiuub prvý krajský hackathon s názvom **Kiraton**. Jednalo sa o podujatie prebiehajúce 24-hodín (od podvečera piatka 1. októbra 2021 do soboty 2. októbra) v moderných priestoroch Nádvorie Coworking v Trnave, v rámci ktorého sa celkovo 44 účastníkov rozdelených do 11 tímov snažilo nájsť inovatívne riešenia na dve zadané výzvy:

- >> **zlepšenie elektromobility** ako ekologickej formy dopravy v regióne,
- >> **zlepšenie občianskej participácie** na diani v regióne.

Počas celého podujatia bol účastníkom k dispozícii odborný tím mentorov, pohodlný priestor na prácu, chutné občerstvenie a inšpiratívne sprievodné aktivity. Podujatie vyvrcholilo slávnostnou záverečnou prezentáciou všetkých projektov a vyhlásením víťazov, ktorá prebehla v sále Marianum v Trnave.

Víťazným tímom prvého Kiratonu sa stal tím (Po)Tvorkyne s nápadom vytvoriť komunikačný nástroj na prepájanie etablovaných občianskych združení, neziskových organizácií a nadácií pôsobiacich v Trnavskom kraji s aktívnymi obyvateľmi a dobrovoľníkmi, ktorí hľadajú možnosti aktívneho angažovania sa. Projekt je realizovaný v priebehu roku 2022. Okrem víťazného tímu sa uskutočnili stretnutia i so zástupcami zvyšných tímov s cieľom postupne zrealizovať čo najviac z predložených nápadov, respektíve ich častí.

V októbri 2022 usporiada KIRA druhý ročník krajského hackathonu s podtitulom „Kiraton 2.0“, ktorého ambíciou je nadviazať na úspech prvého ročníka.

TTSK zastavil pod novým vedením predaj majetku a budovám v správe župy prioritne hľadá nové verejné funkcie. Až v prípade nerealizovateľnosti verejného využitia uskutočňuje predaj v otvorenej obchodnej verejnej súťaži. Pri konverzii neefektívne využívaných budov na nové verejné funkcie TTSK spolupracoval s Nadáciou Cvernovka, spolu s ktorou prostredníctvom Krajskej inovačnej rozvojovej agentúry (KIRA) vydal prelomové dielo „Nepredať! Zveľadiť“ (12/2020) – unikátny manuál pre jednotlivcov, občianske iniciatívy, či samosprávy, ako meniť opustené budovy na centrá kultúry a spoločenských inovácií.

Pilotným projektom konverzie je **ARTA Piešťany**. TTSK v spolupráci s Nadáciou Cvernovka vytvorili partnerskú spoluprácu so skupinou miestnych kultúrnych aktivistov, ktorí postupne premieňajú priestory bývalého SOU na kultúrne a kreatívne centrum. V druhej polovici roka 2019 bola veľká časť priestorov vyprataná a uprataná. Nájsené predmety následne poslúžili ako exponáty inauguračnej výstavy. V ARTA sa v súčasnosti už usporadúvajú kultúrne a vzdelávacie aktivity, pre verejnosť komentované prehliadky budovy, filmové premietania, koncerty, kreatívne dielne, komunitné susedské grilovačky a ďalšie aktivity. Priestory ARTA sa zmenili na autentické centrum kultúrno-kreatívnej komunity s nadlokálnym významom, v ktorom viaceré z nich našli aj domov a platformu pre trvalú činnosť.

ARTA Piešťany

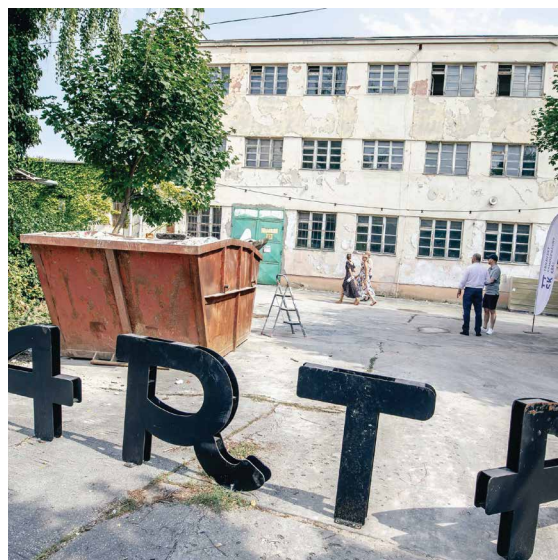
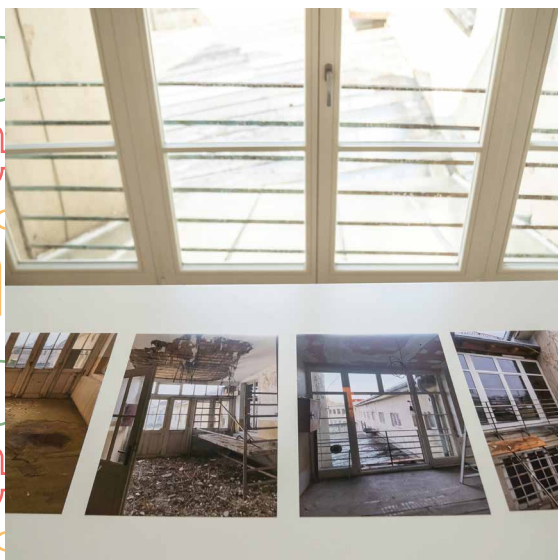
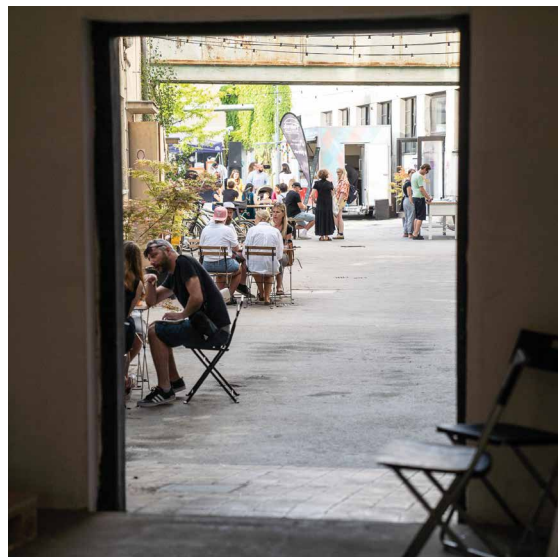

Organizátor:

**KI
RA** KRAJSKÁ
INOVAČNÁ
ROZVOJOVÁ
AGENTÚRA

Spoluorganizátori:

**TR
SK** TRNAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

ÜCM

UNIVERZITA SV. CYRILA A METODA V TRNAVE